

El Rotllet

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Plaça de Catalunya, núm. 1

Coordenades:

Latitud: 41.62749
Longitud: 2.68932
UTM Est (X): 474121
UTM Nord (Y): 4608465

Classificació

Número de fitxa 08163 - 283
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dg., 04/08/2024 - 12:11

Descripció

El Rotllet és una dansa que consta d'una estructura general comuna que comença amb un passeig que fan les parelles a la plaça on ha de tenir lloc el ball. Després, l'home fa fer rí stol a la balladora i la primera parella de cada grup canvia de lloc.

Un cop formats els quadres, ve el cos de la dansa que sol repetir-se tres vegades. En aquest cos de ball de tres tirades és on cal incloure la figura del Rotllet i aquest “ballar de punteta i a peu pla”. A Pineda aquesta figura agafà molta força. Per finalitzar, es fa un passeig, que es resol amb un cercle comú, i així el ball es dona per acabat.

Transcrivim el ball per no perdre’n cap detall, segons va recollir la folklorista Sara Llorens, i recopilat posteriorment per Pompili Massa (1990):

“PASSEIG:

Amb la mateixa melodia del ball es fa el passeig, que dura tantes tirades com calguin mentre hi hagi parelles que hi vulguin prendre part.

Es passeja de bracet a una passa per compàs. Els homes porten una almorratxa plena d’aigua d’olor a la mà esquerra a l’alçada de l’espatlla i les dones es venten. A la fi del passeig les parelles se saluden. A fi d’unificar les maneres de saludar, cal que l’home saludi amb el peu dret i la dona amb el peu esquerre i després el ball comença.

PRIMERA TIRADA:

1-14 Les parelles, agafades de les mans, passegen en sentit contra horari.

15-16 Els homes fan fer un rístol a la balladora. Les parelles senars canvien de lloc al mateix temps que queden formades en quadres.

SEGONA TIRADA:

1-4 Amb punt de punta i peu pla, i agafades les parelles per la mà dreta a l’altura de les espatlles, els balladors canvien de lloc; és a dir, cada ballador va a ocupar el lloc de la parella respectiva.

5-8 Es repeteixen els compassos 1-4, però amb la mà esquerra, per retornar a lloc.

9-16 Els quatre balladors fan un rotllet de les mans dretes i col·loquen l’esquerra a la cintura. El rotllet avança en sentit horari fent punt de punta i peu pla amb una mica d’aire.

TERCERA TIRADA:

1-8 Es repeteixen els compassos 1-8 de la segona tirada però ballant amb les contra parelles.

9-16 Els quatre balladors fan un rotllet de les mans esquerreres i col·loquen l’esquerra a la cintura. El rotllet avança en sentit horari fent punt de punta i peu pla amb una mica d’aire.

QUARTA TIRADA

1-2 Les balladores, amb les mans a les faldilles, canvien de lloc i passen per la dreta fent punt de punta i peu pla.

Els homes puntegen a lloc.

3-4 ara els homes canvien de lloc i les dones puntegen a lloc.

5-8 Es repeteixen els compassos 1-4

9-16 Es repeteixen els compassos 9-16 de la segona tirada.

CINQUENA TIRADA:

1-2 Els homes fan fer rí stol a la balladora alhora que les parelles senars canvien de lloc a fi de recuperar la posició de la primera tirada.

3-14 Les parelles, agafades de les mans, passegen en sentit contra horari.

15-16 Les parelles tanquen un cercle i se saluden totes plegades.

A fi de fer durar més el ball, abans de fer aquesta cinquena tirada, si es vol, es pot tornar a dalt; és a dir, tornar al passeig i al ball pròpiament dit tantes vegades com hom vulgui”.

Observacions:

En el cançoner de Pineda de Sara Llorenç (1931) recollí el següent text:

“El rotllet volia fer
de punteta, de punteta;
el rotllet volia fer...Jo no sé!

El rotllet jo vull ballar
de punteta, de punteta,
el rotllet jo vull ballar
de punteta i a peu pla.

El rotllet jo ballaré
de punteta, de punteta,
el rotllet jo ballaré
de punteta jo ja el sé!

Tant com tinc, Garideta, et do;
Barcelona, Barcelona.
Tant com tinc, Garideta, et do;
Barcelona i Mataró.”

Història

Pineda de Mar ha pogut preservar les danses antigues gràcies al treball de la folklorista Sara Llorens (1888-1955), que recollí costums, llegendes i tradicions, cançons i balls del Maresme, i en concret de Pineda de Mar.

Pompili Massa (1990), materialitza el recull de totes elles. A partir d'aquest moment es comencen a recuperar, de manera que quan arriba l'estiu, cap al vespre amb la fresca, a la plaça de l'Ajuntament, s'ensenya a ballar a tothom qui ho vulgui aprendre i poder-les ballar el dia de la Festa Major. Durant aquest procés se n'han pogut recuperar fins a set de balls.

Bibliografia

MASSA i PUJOL, Pompili (1990). *Dansar a Pineda*. Ajuntament de Pineda de Mar.

RODIÉ ESPINET, Agnès (2015). "La Dansa de Pineda", dins *Balls i Danses del Maresme*, p.33. Biblioteques Municipals del Maresme.

